

Dr. Tóth Klára 1939 – 2013

Pótolhatatlan veszteség érte a magyar gyógyszerész társadalmat, az analitikai kémia tudományát, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet és a Magyar Tudományos Akadémiát, amikor 2013. december 9-én elhunyt Szepesváryné Dr. Tóth Klára professzor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

Nagykanizsán született 1939. február 6-án Gyermekéveit a Zala megyei Galambokon töltötte, majd Szentendrén, a Ferences Gimnáziumba járt, ahol nagyszerű kémia tanára, *Töhötöm atya* megszerette vele a kémiát Pályaválasztásához ez adta az egyik jelentős motivációt. A másikat az, hogy a szentendrei évek alatt megismerkedett egy kitűnő gyógyszerésszel, akivel beszélgetvén tudatosult benne, hogy a gyógyszerészet az a pálya, melynek egyaránt lényege a kémia, a gyógyítás, az emberszeretet és a mások baja iránti érzékenység (ez utóbbi tulajdonságokat valószínűleg a szülői házból hozta). 1957-ben érettségizett. A Budapesti Orvostudományi Egyetem 2 évvel korábban önállóvá vált Gyógyszerészi Karára (akkoriban így hívták) annak ellenére elsőre felvették, hogy korántsem volt jó káder és a Ferences Gimnázium növendékeinek felvételét bármely felsőoktatási intézménybe az akkori rendszer kifejezetten ellenjavallotta Kor- és tudománytörténeti emlékként mellékeljük Mozsonyi Sándornak, az ország első gyógyszerész dékánjának Tóth Klárához írt, a felvételtől tájékoztató levelét.

Kiváló hallgató volt, kitűnő gyógyszerészi okleve-

let 1962-ben kapott Egyetemi oktatói közül a vele készült interjúban megkülönböztetett szeretettel emlékezett meg *Körös Endréről* és élményszámba menő szeretlen kémia előadásairól, *Végh Antal* professzorról, nem utolsó sorban pedig a Schulek Intézetéről, ahol *Szákácsné Pintér Margit* volt a gyakorlatvezetője kvantitatív analitikából és ahol felfigyelt tehetségére későbbi mentora, *Pungor Ernő* professzor, az analitikai kémia egy másik óriása. Pungor Ernő hívására az akkoriban alakuló Veszprémi Vegyipari Egyetem Analitikai Kémiai Tanszékére került, ahol 2 év múlva egyetemi doktori fokozatot szerzett

BUDAPESTI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM GYÓGYSZERÉSZI KAR
Budapest, VIII. Üllői-ut 26.

Kedves Elvtárs !

Örömmel értesítem, hogy a felvételi vizsga eredményeként a Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészi Karára felvételt nyert.

Felhívom a figyelmét az egyetemi tanulás komolyságára. Ennek csak akkor tud eleget tenni, ha kiterítő munkával, szorgalmasan folytatja tanulmányait.

Közlöm, hogy az ösztöndíj iránt beadott kérvényének elbírálásáról csak augusztus második felében lesz módom értesíteni.

Diákotthonban elhelyezést most nem nyert.

Felhívom, hogy szeptember 4-én, szerdán déli 1 órakor beiktatás, beiratkozás és esküdtétel céljából jelenjék meg a Gyógyszerészi Intézet tantermében /Bp. VIII. Üllői-ut 26. II. em./ azon értesítés felmutatása mellett. A jelentkezéskor megkapja csoportbeosztását, a szükséges nyomatványokat, tanrendet és egyéb felvilágosításokat.

Ha a fenti időben elháríthatatlan akadály miatt nem tudna megjelenni, távolléte igazolását legkésőbb szeptember 7-ig juttassa el az Egyetem Gyógyszerészi Karának dékánjához /Bp. VIII. Üllői-ut 26. II. em./, Amennyiben a határidőig személyesen, vagy írásban nem jelentkezik, felvételét hatálytalannak tekintem.

Budapest, 1957. július 21.

Dr. Mozsonyi Sándor s. k.
a Gyógyszerészi Kar Dékánja.

Kutatási területe az elektroanalitika volt, benne új típusú ionszelektív érzékelők fejlesztése, biológiai és környezet-analitikai alkalmazása, a kémiai és bioszenzor-kutatás, az ezekben kialakuló molekuláris kölcsönhatások feltárása. Rangos külföldi egyetemeken dolgozott tudományos munkatársként vagy vendégprofesszor-ként (University of Birmingham, 1964-1966, University of North Carolina, Chapel Hill, 1985, University of Texas at Austin 1992, 1994, NIST Gaithersburg, 1995, University of Cambridge, 1997).

1970-ben Veszprémből a Budapesti Műszaki Egyetem Általános és Analitikai Kémiai Tanszékére került, továbbra is Pungor professzor munkatársaként. 1970-ben védte meg kandidátusi, 1991-ben akadémiai doktori értekezését. 1995-ben választották a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2001-ben rendes tagjává. Akadémiai székfoglaló előadásának címe „A miniatürizálás térhódítása az elektroanalitikában” (2001 október 16.) talán mentalitását is jelképezi: a látzólag kis értékek megbecsülését, a tudomány iránti alázatot, a szerénységet. 2007-től a Magyar Tudományos Akadémia – Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Analitikai Kémiai Kutatócsoportjának a vezetője volt. Oktatómunkájában az elektroanalitika és a gyógyszeranalízis dominált. Az analitikai kémiát a világ számos országában – köztük külön kurzusokban fejlődő országokban Ázsiától Afrikáig – tanította.

Szakmai-tudományos közéleti tisztségei közül néhány: az MIA Analitikai Bizottság elnöke volt. Tagja volt a Gyógyszerésztudományi Osztályközi Bizottságnak, az Analitikai és Környezeti Kémiai Tudományos Bizottságnak, az Elektroanalitikai Munkabizottságnak, a Kémiai

Doktori Bizottságnak, a Magyar Kémikusok Egyesületének.

Jelentős kitüntetések vehetett át: a finn Abo Akademi díszdoktora lett, így Turkuban a magyar zászlót a tiszteletére húzták fel a város közterén. 1978-ban kapott Akadémiai-díjat, 2000-ben Széchenyi-díjat. 2011-ben, a Kémia Nemzetközi Éve alkalmából a IUPAC, a kémia nemzetközi uniója díjat alapított „Kiemelkedő Nők a Kémiában és a Vegyészmérnökségben” néven, melyben a világ valamennyi országából kiválasztott összesen 23 díjazott egyike – Nobel-díjas társaságban – Ióth Klára volt.

Számos vonatkozásban volt első vagy egyetlen. A Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Osztályának első – és sokáig egyedüli – női tagja volt. Úgyszintén a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki Karának első női professzora volt, halálával pedig a Magyar Tudományos Akadémia egyetlen gyógyszerész végzettségű tagját veszítettük el.

Gyógyszerészi aranydiplomáját 2012 novemberében vette volna át. Az ünnepségre, az évfolyamtársakkal, a régi barátokkal való találkozásra nagy szeretettel és várakozással készült. 2012 tavaszán – közismert szerénysége ellenére – az ünnepségre tervezett beszédje elmondása elleni ódzkodását is sikerült feloldani. De a gonosz és ostoba kór már nem engedte meg, hogy a jubileumi díszoklevél-átadási ünnepségen részt vegyen.

A legszakszerűbb, legszeretetteljesebb családi ápolás ellenére 2013. december 9-én elhunyt.

Tudása, szerénysége, szorgalma, teljesítménye, elhivatottsága, nagyszerű szakmai pályája generációk számára ad példát

Noszál Béla